

pri teme smo zarobili jednoga časnika i 40 momaka.

Bojevi između Maase i Mosele postali su žešći istom pred věter. U šumovitom kraju na sjeveru visokog Combreza okupili su Francuzi jakе sile, da s nova pokusaju, da ovoje naše položaje na visovima. Navala se je izvela tek jutros i sasvim se je izjavila. Vis je posve u našem posjedu.

Na jugo-izluku Ailly-a bilo je cijele noći bojeva na neposrednu blizinu, koji su svrtili nama u prilog.

Kod jakе, ali bezuspješne francuske navale na sjeveru Flirey-a imali su Francuzi vrlo tešku gubitku. U jučerašnjim bojevima u sumi Le Prete oteli su neprijatelju četiri putane stroja. Vrlo ogrećenici noćni bojevi bili su za nas uspješni.

Jedan njemački izrakoplov nije, kako tvrdi Francuzi, dospio u njihove linije, nego se je neosteo kod Moerschingena spustio na zemlju.

U Vogezima nije radi snažne vijavice bilo većih bojeva:

Berlin, 12. aprila (DU). Veliki glavni stan: U Argonam izjavljene su male pojedine navale Francuze. Između Maase i Mosele bio je u nedjelju relativni mir; tek na većer začeli su Francuze navalu. Navala proti poziciji kod Combreza bila je odbijena iz dresnatog boja. U sumi Ailly-i Le Prete bilo je tokom dana osamlijevih bojeva iz bliza, u kojima sačuvamo premoć. Nova navala poduzeta u noći bila je odbijena.

Po priprejanju francuzih časnika katedrala Nane Gospa u Parizu, Troyes, kao i najvažnije državne zgrade, narodna knjižnica, muzej umjetnosti, palac anemone, Louvre, providjene su sa strojnim padkama.

Berlin, 13. aprila (DU). Veliki glavni stan: Kod Bergau Bac Francuzi su noćas prodrieli u jedan naš artilerni jarak; bili su odmah ubijeni.

Sjeveroistočno Sippes upotrebljavali su opet proti nama zaguzljive projektile.

Između Maase i Mosele nastavljaju s navalama u pojedinih položajima žeštoku, ali bez uspjeha.

Navala poduzeta kod Maizeret-a istočno Verduna izjavljiva se s teškim gubitcima po neprijatelju.

Navala poduzeta danas o izlazu sunca proti fronti Maizeret-Marcheville bila je ponovo odbijena sa znatnim gubitcima po neprijatelju.

U sumi De Prete bilo je obdan i obnoć testikli bojeva iz najmanje udaljenosti, za kojih dobismo polako zemljistu.

Jutro Hartmannweilerskopf sasvim je bila odbijena jedna francuska navala.

doci tomu čini bili su pak svi časnici obje tamošnjih bolnica: nadporučnik Ant. Formanek i Karlo Svoboda, predstojnici bolnica, Ferdo Bejde i Emilijs Schneider, poručnik Karlo Fuhrmann, c. k. živinar Artur Liebeskind, zastavnik Lav Röckner i jednorogodisnji dobrovoljac Fran Schener. Prisutne su bile također dve gospodje, kako je običaj tamo. Časnici su se sjeliili dvojica lejepim darom sabravši među sobom 420 kruna, od kojih su 850 kruna uložili u tamošnju štedionicu a ostatak izručili su majci.

Život u šancevima na Flandrijском bojištu:

"Frankfurter Zeitung" donosi sljedeću sliku iz života u streljačkim obkopima na flandrijskom bojištu. "Doista rat, da mu se mora diviti. Po četvrti dane, kada je lijevo vreme, bavimo se promatranjem neprijateljskih aeroplana. Artiljerija ih za kriva s bielim oblacima dina. Aeroplani se pak gibaju dalje u tim opasnim srpskim oblacima. Na časove dva ovakva aeroplana izgledaju kao zaljubljene plice grabilice. Manji aeroplani na čas se gubi iz vidika, ali se onda opet vraća kao da hoće nagadati artiljeriju ili izazivati svoga druga iz neprijateljskog tubora. Ova se igra tako dugo opavlje, dok aeroplanski časnik nije viđao, sta je htio izviditi, a onda se miro udaljio." — Tu su novine i duhan, čuje se najednom glas u slaboj niemstini. Glas je to francuzki vojnik, koji se krije privukao njemačkom obokom. „Šta hoćeš?“ čuje se glas njemačkog vojnike, a onda opet francuzki vojnik, koji je jedva udaljen šest metara, odgovara: „Danio sam duhan i novine!“ — „Suti, pa se nosi“, odgovara mu njemački vojnik. Na to se opet oglasi francuzki vojnik: „Ovi su sada grozni“. S prijašnjim njihovim drugovima lijepo smo se zabavljali. Oni su nam davali novine i rakijske a mi ojima za uzvrat duhona i novine!“ Malo zatim pale jo nešta kaš kamen pred njenim obokom. Stisnuli smo se, da smo mogli jači klijeni. Ta taj gost nam je već dobro poznat. Ručna granata. I doista za nekoliko je sekunda eksplodirala i po priskala na silnim blatom i kamenjem. Bome ni mi sada ne stojimo skrivenih ruku, već bacastu bombu i to potraja nekoliko minuta, dok ne završa mir, a tad se mi i oni sklonamo u naše podzemne sobe. U sedam na večer ili prije, kada se smrati, njemački vojnici nalože vatru, da se ogrije. Na vatru se postavi lonac sa svinjetinom i zeljem. U pol osam sati, kada je prvi obrok gotov, već slijuka i žrtva nad našim glavama. Slike francuzke artiljerije leti nam nad glavom, a tačeta se zabiljaju u zemlju kakav pedeset metara iz naših. U osam na večer, kada su se izmislili francuzki vojnici, započinje pučnjava pješačeva, kojeg podupire artiljerija. U deset sati ili oko ponoći, kada ih hitno, malo zadrijeti, vatru postaje najžešćom. Ta žestica treba biti tako strašna, da se na daleko okolo trese zemlja. Sljedećeg dana javlja časnici u obkopima: „Gubitaka nismo imali nikakvih, već tri vojnika, koji su uticali k liječniku, jer su bili silno — utijivi!“

Bojevi u Francuzkoj.

Vojni stručnjak "Neue Freie Presse" u iscrpivoj prikazi najnovijeg položaja na zapadu kaze među linijom slijedeće:

Vrhovno vojno vodstvo navještuje, da će Francuzi jamačno nastaviti svoje naredbe, što su ih započeli dan 5. travnja između Maase i Mosele.

Francuzi su dan 5. travnja uvalili jake snaine i mnogobrojne topovitočne sile istočno, istočno i jugo-istočno od Verduna, kao i kod Ailly-a, Apremonta, Flirey-a i sjevero-zapadno od Post-e-Mouzon-a. Praske napadne sjevre-istočno od Verduna radio je u pravcu Montmedy-

Lugwy, pravac istočno vodi prema Metzu, a pravci jugo-istočno Verduna od Ailly-a, Apremonta, Flirey-a vrlo ugrožavaju frontu Saint-Mihela, a to se još upotpunjuje navalnim pravcem na sjevero-zapadu.

Njemačka fronta, koja se je poput klina zublja prema Saint-Mihelu, mora dakle računati obuhvatnim protivničkim navalnim kretanjima gotovo sa svih strana. Ali budući da obje fronte stoje sasvim blizu, ne može zasad biti govor o dalekosežnim udjeljima. Glavno je, da se svedla neprijatelj-ko položaj u prvoj liniji. Imaju li između linije još i druga linija, to ne znamo. Ali prema svim iskustvima sadanjeg rata može se gotovo pod izvjesno predviđati.

Na sjevero-istoku i na istoku Verduna nisu se poradi vatre njemački četa uobičajeno razviti navale, dok su surbite na jugo-istoku Verduna. Na istočnom rubu visova Maase (Cotes Lorraines, Les Esporges, Combrey, indesta, što se često ondje spominju), uspijelo je neprijatelju, da se ustoli u malom dijelu njemačkih prednjih graba, ali je u noći opet bio protjeran. Boj u predjelu Ailly i Apremonta trajao je i po noći. Ogorčena je bila borba u predjelu Flirey-a, gdje je odbito nekoliko francuzkih navala. Na zapadu sume Le Prete stolnica se jaka navala na sjeverne ceste Flirey-Pont-a-Mouson.

Iz svega se vidi, da njemačkim frontama, koje su se daleko rastegnule prema zapadu kod Saint Mihela, još ne prijeti pogibelj, da bi ih neprijatelj mogao zaobići. Sila današnjeg oružja kao i dobro uređenja obrambena mjesto omogućuju, da se zapremne fronte, koje bi prije bile nemoćne. Slično smo doživjeli u kulu između Drine i Save u Mačvi u Srbiji.

O novom razdijeljenju svršeničkih sila na zapadu razlikuju se različiti glasovi. Veli se, da su se na istoku okupile jake čete također proti Elzasu. Podaci vrhovnog vojnog vodstva ovlašćuju, da se ove neizvjesne vesti ozbiljno prosluđuju.

Kao što je poznato, sve su operacije Francuze u Champagni namijenjene velikom cilju, da kratkim putem dospiju na ugarsko zemljiste, kako bi prisili Nijemce, da prenijeste svoje fronte dalje prema sjeveru. Vrhovno vodstvo vojske naslućuje, da bi neprijatelj sada htio postići cilj između Maase i Mosele. Sasvim blizu Verduna leži Luksemburg.

Ne može biti sumnje o tome, da istodobne operacije na zapadu stoje u svezu s operacijama na istoku. Upada u oči da Francuzi navaljuju između Maase i Mosele u isto vrijeme, kad je u toku karapske bitke.

Ova se nagodjajna no smiju smatrati za gotove činjenice. Tek će uspjeh daljnjih protivničkih akcija rješiti, da li se ovome poduhvatu imra pridavati veća važnost, ili da li će proteći bez uspjeha.

Sužanjstvo hrvatskog ministra.

Bečka "Neue Freie Presse" objelodajuće razgovor sa jednim pravnikom iz Lavora, koji je bio sa hrvatskim ministrom građevina Pejačevićem u francuskom kuhapištu Vichy zaustavljen te kasnije zajedno s njime interniran. On prijevodi: "Postoje potvrde da je grof Pejačević slobodno krenuo u kupalištu. On je upotrebljujući tu prigodu za čitanje i za futeće. Ja sam grofa nagovorio, da smo dozvali da sinu drugori u paljinu. Znali smo da francuzki izbjeglica veoma okretno pronadaju, te smo, te slijdući našimjiliči, čuši jednup, da je avijatik Garros unistio jedan Zeppelin u kojem je sredio 40 austrijskih generala. Trenutak septembra pa je Lavor. On više francuzkih listova nije imao, ali je bio i njegov nepotičak, koji je svoju ekipu u nejki način uništio. Nakon nekoliko dana došao je policijski povjerenik u naš stan te nam osudio pričinjajući da moramo kupalište ostaviti. Znali smo

da ćemo biti internirani u jednom zatenceniku taboru. U pratioj jednoga francuzskog ustavnog poručnika vokali smo se u Moulin, gdje smo vlast promijenili te su nas kroz dva dana i dvije noći vukli u nepoznatom pravcu i surubo i preto s nama postupali. 24 sata nismo ništia okušili, jer je bilo zabranjeno, izlaziti iz vagona. Napokon je stajao vlast na jednoj stanicu. Grof Pejačević zahtjeva, da odlučno dozvoli, da može u restauraciji kupiti jestiva, izšao je iz vagona, ali kričmar mu je uskratio svaku crkpu. Napokon ostavili smo vegone i marširali preko jedne šume. Ja sam prišao grofu, da će nas sada streljati. Grof Pejačević odgovorio je smijetko se:

"Moja zadnja želja prije smrti bio bi ipak topli zajutrik". Nakon hoda od više sati opazili smo jednu veliku zgradu. Bio je to stari samostan Carlois, način zatvorenog tabora. Poslije pročitanja imena doznatiča nam čeliju. Njegov prostor je iznosio oko 5 m², na neopranom podu ležala je rasponjena slamnjača. Mnoge paučine na posušnjanim zidovima podavalo je čeliju razbojničke spilje. Grof Pejačević legao je bez i jedne reti na slamnjaču. Poslije nekog vremena došao je jedan podstavnik pogledao nas i rekao grofu: "Vi ste ovde u sobi streljina, dokle ste dužni čeliju svaki dan dovesti u red i prostor pred vratima na hodniku pometati, uobičajeno se za red pobrinuti vi. Na sreću nismo se još zamjenjiv u osobi jednog mladog Saksiona. Grof Pejačević ležao je kraj mene na čelju, bilo mu je vidjeti da mnogo pati od stradanja, nu on je kulto da nemaju hrabrost. Njegov zudanje i njegova bolest zuci počela ga veoma mučiti. Deveti dan našeg boravka došao je prefekt iz Vannes, nagovorio grofu i pitao ga: "Šta ste vi?" "Ministar", odgovorio je grof Pejačević. "Tko Vas je imenovan ministrom?" pitao je prefekt. "Car austrijski i kralj ugarski!" Prefekt se malo zamislio te onda rekao: "Ako imate čavaca i hoćete dnevno 8 francaka platiti za opskrbu, možete se ovih dana odvesti u Carcaix. Pejačević je privođao, a i meni bježao dozvoljeno da ga pratim. Ja sam koncem riječnja bio uslovodjan. Ganut pristupio sam grofu i pitali ga da li mogu preko što obaviti. Pejačević ostario je za godine, oko njegovih usano poigrao je zlostavan smijetak. "Tamo preko? Kako daleko je to? Moguće za me već predaleko".

Cetiri pisma biskupa Jurja Dobrile.

Gosp. J. S. objeloduje o zagrebačkom dnevniku "Novine" cetiri pisma nezaboravneg velikog biskupa našeg Jurja Dobrile, još nigdje pričeno, pisana tadašnjem ravnatelju pukke škole u Kastvu, svećeniku Ernestu Jelisiću. Ta pisma prepisano je iz originala, što ih posjeduje g. Ivan Dukic, bogoslov iz Kastva, a kojemu su ta pisma poklonile gđice Ema i Marija Grossmann, rođakinje spomenutog ravnatelja Ernesta Jelisića.

Ta pisma prenastamo, da budu i u našem listu zabilježena na vječna vremena kao dragi spomen na velikog načeg biskupa. Pisma se glase:

I.

Cetini Gospodine!

Juber sam posao naredbu, da to crkveno upraviteljstvo podliči iz crkvene župe blagajne L. 20. sada u početku prve skolske lekcije, a drugih L. 20. u drugom tečaju, onomu dječaku, kojega mi pripremili, da se ga poslije na Ruecku gimnazije. Iz zatklade kod Ordinariata pak danjem Vazm. L. 25. današnjem hranjenicom. Gledaju, da se ovdi odlična Osmanskih. Ako se dječaku još što dade od koje slike, živit će sličnosti, a možda troba da i strada. — Kad Vazm bude vrativena, javite

mi im i prijevak dječakov i kad se je radio.

S ljubavlju u Gospodinu

J. Dobrila.

U Trstu, 10./10. 1880.

II.

Mnogo Častni Gospodine!

Moj ljeđnik nagovara me, da pojdem u Karlošbad zdraviti si počerpat, a i ja sam osjetom potrebu u tu svrhu budi što utinuti. Mislim da je Julija i Augusta vrijece za to najzgodnije. Ovdje se je govorilo, da i Vi mislite podi u Karlošbad; ako je to blizja Vasa odluka, mogli bi nas dvojica podi zajedno, ili u isto vreme, tako da se sastanemo u St. Peter, pak oda naprijed, i to oko deset ili dvanaest Julija. U Karlošbadu je sveta pono; Vi ste bio već ondje, pa valjda znate, treba li stan ponaprijed naručiti, da ne ostaneš bez njega vremena, ako si ga prije ne bi naručili. Meni netreba nego jedna zdravota na prvom ili drugom podu; visoko se penjati mi je trudno. Kad vam ostane časak slobode od svakdanjih poslova, javite mi svoju namjeru o spomenutoj stvari.

Medju tim sam s ljubavlju u Gospodinu

J. Dobrila.

U Trstu, dne 16. Junija 1881.

III.

Mnogo Častni Gospodine!

Kad dječak Glavina nima nego 11 godina, ako je umas i povanjiv, imat će pomoći kao i lani. Zalosno je doista ponostanje mnogih slavljih mlađadi; kolika je zveznička lehkohumornost i nemarnost za istiniti napredjek njihov i nevojnog naroda! Sa pomagajužitvama nekolicine blagočudnici pri tolikoj izopćenosti sadanjega naraka? Prudimo se i iztrujemo, što nam je došlo, ali nuda, da će od tega biti dojnjih žetve, nemarno.

Pouzdravljajući Vas sam s ljubavlju

J. Dobrila.

U Trstu, 11./9. 1881.

IV.

Mnogo Častni Gospodine!

Kad istom sadimo, radi smo već brali gleda, jer smo toga vele potrebiti; od tega nam potiču i nepovoljnosti. Da smo mogli unaprijed znati, da se Glavina neće moći pripraviti preko godine za gimnazij u sljedećoj godini, ostavili bi ga bili kod kuće; teža većina dobara nas je zanesla. Dokle avši 4. razred, imat će 14 godina; u 6. gimnazialnom razredu morao bi pod vojničku mjeru; što bi nam dake koristi troštak ranj? Uvidjim, da sam do sada trošio puno u vjetar, pa nesmiju tako napredjovati. — Vi ste prenaprećen poslom i trudom, pa nema nikako zamjere, da neugovorete pripraviti dječaka za gimnaziju; što je on saslušao u Kastvu, korištit će mu i kad kuće.

Dječaku Mavru nemore se podišištiti stipendij Ravnikarov, jer brani oporuča, a po mojoj misli za kamerálni stipendij je on još previše.

Hrvat Bođa, osuci je nekako bolje. Sa arđaćnim pozdravom u Gospodu

J. Dobrila.

U Trstu 9./8. 1881.

Vesti Gospodarske Štreze za Istru i Puli.

List uputstava

Objedštešim o iznosu i konfuzi i mjeri, u dan 10. marta 1915. od c. i kr. ministarstva za poljoprivredu u Beču).

Objedštešim rukno stanje većem je stakalo

(čekanje plitki) na kojeg i ostale mjeru.

Uvačenočnih zemalja, koje proizvode

piće, ne stoji lječenje na raspolaženju,

i zato sebi u Ugarskom nije bilo pose

zabranjeno. Da sebi taj mjeru se u procesu

koju vojna uprava potrebuje u povećanoj mjeri. A i stelan konac izmetnutog načina ovisi od dovoljne opskrbe vojske sa najvažnijim potrebitinama.

Radi svih ovih razloga nastala je ne stasica naravske snažne piće.

Jos za dugo vremena ne smije se računati sa naknadnom piće, koje sada fali, jer će zobi biti u većoj množini tek nakon nove žetve, a surovina za gojekoju umjetnu piću ili ih nema ili ih je teško dobaviti.

A jer je sačuvanje naših zaliha konja, goveda i svinje baš u sadašnje vreme od osobite znamenitosti, treba svakako na stojati da se pitanje prilazi postojeciu testim prilikama te da se namiri potreba sa sredstvima, koja nam stoje na raspolaganju, a mogu naknaditi običnu piću.

Slijede savjeli, kako da se zaštiti konju, govedu i svinji pomoći redenih sredstava bez pogibije za prehranu sačuvaju kroz vruću kritično vreme.

Neka se upamt, da se kod ovakovih promjena u pitanju u prvom redu mora paziti, da se sa novom pićom ne smije odma započeti nego da treba životinja poslati naviknuti na ovu piću. Zato se silno preporuča, da se započne dodavanjem malih dijelova nove piće staroj, te da se nova pića u ave većoj mjeri tako dade, da prelazi na nju bude, golov po prilici način jednog tjedna. Ako bi se kreća ovo vrijeme ukazali znaci, da životinja ne podnosi novu piću bez poteškoća, neka se poslaganje na istu prelazi.

Držeć se ovih mreža preporuča se primjena sljedećih prelaza u pići:

1. Konji:

- a) za teške teretne konje od 750 kg žive teštine poprije: 2 kg zobi, 10 kg sijena, 2 kg eurovog sladora, 1½ kg makinja, 2 kg stedene slame, 2 kg odrezaka od repa te 1 kg ričnog brašna za krmjenje;
- b) za konje od 450 kg po prilici žive teštine za srednju radnju: 2 kg zobi, 5 kg sijena, 1½ kg eurovog sladora, 1 kg makinja i 2 kg stedene slame;
- c) za lagane konje od 350 kg po prilici žive teštine: 2 kg zobi, 4 kg sijena, 1 kg eurovog sladora i ½ kg makinja.

Surovi sladovi spomenut u rečenim prelazima može se uknaditi sa dvostrukom množinom melase. Preporuča se, da se upotrebom surovom sladoru pridoda krede za tosljenja u mjeri od 2%.

2. Goveda:

- a) za govede za rad: što više sijeca, sveže kod normalne naporne radnje 1—1½ kg makinja, eventualno malo dodatak repnih odreznaka;
- b) za krave i telad: pitanje neka se nastavi običnjom načinom prema piću kojom se raspolaze.

3. Svinje:

pitanje neka se uredi prema sredstvima, koja su na raspolaganje. Osim makinje, sitnih i mineralnih otpadaka, što se ne dade sasikit, te posnetog mlijeka neka se osobito upotrebi za pitanje kulinjski otpadci (posmije).

I eurov sladok i rično brašno za krmjenje neka se upotrebe, ako se ne raspolagine.

Za sve vrste živina pak osobito se opaže, od kolike je znamenitosti piće, osobito u svakadanjim tržišnim prilikama. Neka se svakako nastoji, netom bude moguće, te u najvećoj mjeri, da se piće počini. Osim toga se svinje za gojenje i odgoj, hedged bude prilično, potjeruju u piće, što je moguće netom se snijeg stopiti.

U piće mora biti: kruha. Dakle od pčelinjih, hrastovih, ūdovih (od tega pića).

Razne vesti.

Za mair.

Pod ovim nadzorom donosi „Narodna Knjiga“ u Splitu od 2. i 3. maja 1915:

Noš informacije su 1) od Lloydovog kapetana od početka rata internirana u jednoj grčkoj luci: „Polotaj je za Austriju povoljan. Jos mjesec, najviše mjesec i po dana (pisano prije 12 dana) i biće sklopljen mir po našu monarhiju vrlo, povoljan. Da vidova, na povratku s parobrodom u Tr-tu!“ 2) Od jakog trgovca banrika iz Italije u pismu je pisano direktnu jednog zavoda u Dalmaciji koji nam ovo saopćuje, da su veliki izgledi za mir, za koji se u velike rati, i da su izgledi za Austro-Ugarsku najlepši.

Za Družbu.

Preko naše uprave davaiva za Družbu vč. g. Ante Šusta, zupeupravitelj u Cere kod Zadarja, K 8 da potasti uspostavu blagajnici. J. Šipu Štaflu.

Občinski krumpir.

Na Merkatu prodaje se krumpir što ga je nabavila občina po K 21 kvintal.

Krumpir se može kupiti u svakoj mjeri.

Ciene mesa u Puli.

Otvorom od 13. t. m. c. kr. kot. po glavarstvo određuju ove cene za govjedino: meso: prečni kraj s privagom K 3.46, zadnji kraj s privagom K 3.86.

Četrnajstdnevni dopusti vojnih elma.

Službeno se protiče, da se vojnicima potne davati dopust od 14 dana za obavljanje poljoprivrednih radnja a da služba pri tome ne trpi.

Kako smo viči javili, takav dopust neka pita vojnik poljoprivelac sasvim pri dnevnim prijavama (raportu) u svog neposrednog zavojnika, jer to je najkraci put, kojim će se dobiti dopust. Ako je za kojeg vojnika zapitao takav dopust preko c. kr. poljoprivrednog državnog zavojnika, onda je potreban dopust od 20 dana.

Promjene u bosanskoj zemaljskoj upravi.

Njegovo Veličanstvo premijlostivo je blago izvijjelo imenovati gosp. dra. Nikolu Mandića dosadašnjeg zamjenika zemaljskog poglavara pravim lajnum savjetnikom, po vjeriti mu predsjedništvo b. h. radunarske komore, dokim je preuzev. g. Jurje pl. Rohony, uz Prezivlje priznanje za zaslužno službovanje na svom mjestu premeđen u trajno stanje mira. Nadalje je Njegovo Veličanstvo blago izvijjelo imenovati državnika u kr. hrvatskom ministarstvu Dragutina Unkelhauera pravim lajnum savjetnikom i zamjenikom zemaljskog poglavara za Bosnu i Hercegovinu, a tla dinog savjetnika i tefa prezidialnog ureda Karla baruna Collata dvorskim savjetnikom kojemu je c. i kr. ministarstvo zajednički finansija poručilo upravu prvega odjeljjenja zemaljske vlade. Šestom prezidialnom ureda je imenovan dr. Henrik Starčić.

Novo sredstvo protiv kolere.

„Eti Ujasi javlja: U Ugarsku, gdje se nalaze bolesnici od kolere, počelo se lijeći senzacijonalnim sredstvima umirovljenoga ministarstvenoga savjetnika Stjepana pl. Kratza. Oranj je lijek, posljedica tri desetogodišnje literiranja. Kratza koji je jedno vrijeme bio tajnikom bosanske vlade i vlasti hrvatskog jezika. Dugo je vremena obitavao u Carigradu, gdje je mnogo proučavao svoje sredstvo u bosanskom kolero i tuge. To je sredstvo proučavano u svim bolnicama za kolera, a sasvim uspješno, nekih 800 na broju, koja su tada bijedili, ondrevile. Sami obreću pri stvaru na negativnim holokusima u Ugarsku, dok su potekli potušnici i u Njemačku.

Na temelju optisa c. i kr. ratnog ministarstva nadzornog ratnog odjeljka br. VI.299 od godine 1915., obvezuju se radionice plina i elektrike grada Pule, da se u vlasništvo vratuju u vlasništvo obveznika, a to su subvencije rezerve u stanovima uvjetne, koji se sada nikako ne mogu izvravati, to bi prema tomu drustva subvenciju gubila. No iz Beča se sada javlja, da je izdana ministarska odredba, da se parobrodarskim drustvima uznadlo nemogućnost zaslužbe, nego ona imadu i u uslodi tomu što ne rade, mnogo troškova, jer moraju trošiti za udržavanje parobroda, moraju osoblju plaće isplaćivati, te nadalje plaćati osigurnino za brodove i isplaćivati razne dugove. Buduci da vlasnica drustava imade ečl vlasti survezije a te su subvencije rezerve u stanovima uvjetne, koji se sada nikako ne mogu izvravati, to bi prema tomu drustva subvenciju gubila. No iz Beča se sada javlja, da je izdana ministarska odredba, da se parobrodarskim drustvima uznadlo nemogućnost vrtenja obveza ipak isplaćuju subvencije, same se drustva moraju obvezati, da će podjeljivati potpore vojnim načelnicima i uobče za njih se brinuti.

Plinara, munjara i gradski vođovod u Puli pod vojniklješkim nadzorom.

C. kr. kot. poglavarstvo u Puli objavljuje:

Ulijed dopisa c. i kr. ratnog letjeljeg Zapovjedništva od dne 4. aprila 1915. Res. br. 1012, objavljuje se:

Na temelju optisa c. i kr. ratnog ministarstva nadzornog ratnog odjeljka br. VI.299 od godine 1915., obvezuju se radionice plina i elektrike grada Pule, da se u vlasništvo vratuju u vlasništvo obveznika, a to su subvencije rezerve u stanovima uvjetne, koji se sada nikako ne mogu izvravati, to bi prema tomu drustva subvenciju gubila. No iz Beča se sada javlja, da je izdana ministarska odredba, da se parobrodarskim drustvima uznadlo nemogućnost zaslužbe, nego ona imadu i u uslodi tomu što ne rade, mnogo troškova, jer moraju trošiti za udržavanje parobroda, moraju osoblju plaće isplaćivati, te nadalje plaćati osigurnino za brodove i isplaćivati razne dugove. Buduci da vlasnica drustava imade ečl vlasti survezije a te su subvencije rezerve u stanovima uvjetne, koji se sada nikako ne mogu izvravati, to bi prema tomu drustva subvenciju gubila. No iz Beča se sada javlja, da je izdana ministarska odredba, da se parobrodarskim drustvima uznadlo nemogućnost vrtenja obveza ipak isplaćuju subvencije, same se drustva moraju obvezati, da će podjeljivati potpore vojnim načelnicima i uobče za njih se brinuti.

Na temelju optisa c. i kr. ratnog ministarstva nadzornog ratnog odjeljka br. VI.299 od godine 1915., obvezuju se radionice plina i elektrike grada Pule, da se u vlasništvo vratuju u vlasništvo obveznika, a to su subvencije rezerve u stanovima uvjetne, koji se sada nikako ne mogu izvravati, to bi prema tomu drustva subvenciju gubila. No iz Beča se sada javlja, da je izdana ministarska odredba, da se parobrodarskim drustvima uznadlo nemogućnost zaslužbe, nego ona imadu i u uslodi tomu što ne rade, mnogo troškova, jer moraju trošiti za udržavanje parobroda, moraju osoblju plaće isplaćivati, te nadalje plaćati osigurnino za brodove i isplaćivati razne dugove. Buduci da vlasnica drustava imade ečl vlasti survezije a te su subvencije rezerve u stanovima uvjetne, koji se sada nikako ne mogu izvravati, to bi prema tomu drustva subvenciju gubila. No iz Beča se sada javlja, da je izdana ministarska odredba, da se parobrodarskim drustvima uznadlo nemogućnost vrtenja obveza ipak isplaćuju subvencije, same se drustva moraju obvezati, da će podjeljivati potpore vojnim načelnicima i uobče za njih se brinuti.

Svi goru spomenuti moraju biti pravilno crno-žutim pojasom na luku.

Vojnici vođeni zavoda povjereni su c. i kr. poslovnikom brodom kapetanom Teodoru Starcu pl. Schmidtheim.

jača, čemu treba energično stati na kraju. Mi vidimo, da mnogi naši posjednici već u jesen omaza debla svojih voćaka gustom vapenom vodom. To je dobro, ali je nesto još bolje. Stabilo i deblje grane moramo pozajmice dobro oklopiti oštrom, za tu svrhu nadzorujem lešev, a tek onda možemo ih emazati vapenom rastopinom, u koju smo primijetili 3% karbolineuma. Tko nije toga učinio jesen, neka se požuri, da to sada može prije uradi. Tako ćemo malim troškovom začvrati svoje voćke od skodljivih nametnika.

Brzojavke vrhovne vojne uprave kao nastavni predmet.

U velikom broju njemačkih škola upotrebljuju se brzojavke vrhovne vojne uprave kao nastavni predmet. One daju prilike, da se školski mladeži na temelju zemljovida razjasnjuje napredovanje njemačke vojske.

Školski mladeži na taj način ne samo što saznaju za najčešće pojedinosti rata, nego zorno nastavom upoznaju one krajeve, gdje se rat vodi. Občenito je interes, koji se pri tom pokazuje, vrlo velik. Osim ilustraciju u tom pogledu dobiva nastava u Alzacji, gdje se u nekim školama čuje gruvanje topova na bojištima.

U Njemačkoj se nalazi za potrebu, školu dovodili u što tješnju sveru sa životom, kako se to i u gornjem pokazuje. U našim se krajevima od toga više manje zazire.

Rat i subvencija parobrodarskim društvima.

„Hrv. Lloyd“ piše: Ratne prilike nanele su od svih poduzeća najveće neprilike parobrodarskim društvima, jer one sebi nikako ne mogu pomoći, već moraju mirovati, osim nesto obalne plovitve koja može da ostane. Medjutim ne samo da je parobrodarskim društvima oduzeta svaka mogućnost zaslužbe, nego ona imadu i u uslodi tomu što ne rade, mnogo troškova, jer moraju trošiti za udržavanje parobroda, moraju osoblju plaće isplaćivati, te nadalje plaćati osigurnino za brodove i isplaćivati razne dugove. Buduci da vlasnica drustava imade ečl vlasti survezije a te su subvencije rezerve u stanovima uvjetne, koji se sada nikako ne mogu izvravati, to bi prema tomu drustva subvenciju gubila. No iz Beča se sada javlja, da je izdana ministarska odredba, da se parobrodarskim drustvima uznadlo nemogućnost zaslužbe, nego ona imadu i u uslodi tomu što ne rade, mnogo troškova, jer moraju trošiti za udržavanje parobroda, moraju osoblju plaće isplaćivati, te nadalje plaćati osigurnino za brodove i isplaćivati razne dugove. Buduci da vlasnica drustava imade ečl vlasti survezije a te su subvencije rezerve u stanovima uvjetne, koji se sada nikako ne mogu izvravati, to bi prema tomu drustva subvenciju gubila. No iz Beča se sada javlja, da je izdana ministarska odredba, da se parobrodarskim drustvima uznadlo nemogućnost zaslužbe, nego ona imadu i u uslodi tomu što ne rade, mnogo troškova, jer moraju trošiti za udržavanje parobroda, moraju osoblju plaće isplaćivati, te nadalje plaćati osigurnino za brodove i isplaćivati razne dugove. Buduci da vlasnica drustava imade ečl vlasti survezije a te su subvencije rezerve u stanovima uvjetne, koji se sada nikako ne mogu izvravati, to bi prema tomu drustva subvenciju gubila. No iz Beča se sada javlja, da je izdana ministarska odredba, da se parobrodarskim drustvima uznadlo nemogućnost zaslužbe, nego ona imadu i u uslodi tomu što ne rade, mnogo troškova, jer moraju trošiti za udržavanje parobroda, moraju osoblju plaće isplaćivati, te nadalje plaćati osigurnino za brodove i isplaćivati razne dugove. Buduci da vlasnica drustava imade ečl vlasti survezije a te su subvencije rezerve u stanovima uvjetne, koji se sada nikako ne mogu izvravati, to bi prema tomu drustva subvenciju gubila. No iz Beča se sada javlja, da je izdana ministarska odredba, da se parobrodarskim drustvima uznadlo nemogućnost zaslužbe, nego ona imadu i u uslodi tomu što ne rade, mnogo troškova, jer moraju trošiti za udržavanje parobroda, moraju osoblju plaće isplaćivati, te nadalje plaćati osigurnino za brodove i isplaćivati razne dugove. Buduci da vlasnica drustava imade ečl vlasti survezije a te su subvencije rezerve u stanovima uvjetne, koji se sada nikako ne mogu izvravati, to bi prema tomu drustva subvenciju gubila. No iz Beča se sada javlja, da je izdana ministarska odredba, da se parobrodarskim drustvima uznadlo nemogućnost zaslužbe, nego ona imadu i u uslodi tomu što ne rade, mnogo troškova, jer moraju trošiti za udržavanje parobroda, moraju osoblju plaće isplaćivati, te nadalje plaćati osigurnino za brodove i isplaćivati razne dugove. Buduci da vlasnica drustava imade ečl vlasti survezije a te su subvencije rezerve u stanovima uvjetne, koji se sada nikako ne mogu izvravati, to bi prema tomu drustva subvenciju gubila. No iz Beča se sada javlja, da je izdana ministarska odredba, da se parobrodarskim drustvima uznadlo nemogućnost zaslužbe, nego ona imadu i u uslodi tomu što ne rade, mnogo troškova, jer moraju trošiti za udržavanje parobroda, moraju osoblju plaće isplaćivati, te nadalje plaćati osigurnino za brodove i isplaćivati razne dugove. Buduci da vlasnica drustava imade ečl vlasti survezije a te su subvencije rezerve u stanovima uvjetne, koji se sada nikako ne mogu izvravati, to bi prema tomu drustva subvenciju gubila. No iz Beča se sada javlja, da je izdana ministarska odredba, da se parobrodarskim drustvima uznadlo nemogućnost zaslužbe, nego ona imadu i u uslodi tomu što ne rade, mnogo troškova, jer moraju trošiti za udržavanje parobroda, moraju osoblju plaće isplaćivati, te nadalje plaćati osigurnino za brodove i isplaćivati razne dugove. Buduci da vlasnica drustava imade ečl vlasti survezije a te su subvencije rezerve u stanovima uvjetne, koji se sada nikako ne mogu izvravati, to bi prema tomu drustva subvenciju gubila. No iz Beča se sada javlja, da je izdana ministarska odredba, da se parobrodarskim drustvima uznadlo nemogućnost zaslužbe, nego ona imadu i u uslodi tomu što ne rade, mnogo troškova, jer moraju trošiti za udržavanje parobroda, moraju osoblju plaće isplaćivati, te nadalje plaćati osigurnino za brodove i isplaćivati razne dugove. Buduci da vlasnica drustava imade ečl vlasti survezije a te su subvencije rezerve u stanovima uvjetne, koji se sada nikako ne mogu izvravati, to bi prema tomu drustva subvenciju gubila. No iz Beča se sada javlja, da je izdana ministarska odredba, da se parobrodarskim drustvima uznadlo nemogućnost zaslužbe, nego ona imadu i u uslodi tomu što ne rade, mnogo troškova, jer moraju trošiti za udržavanje parobroda, moraju osoblju plaće isplaćivati, te nadalje plaćati osigurnino za brodove i isplaćivati razne dugove. Buduci da vlasnica drustava imade ečl vlasti survezije a te su subvencije rezerve u stanovima uvjetne, koji se sada nikako ne mogu izvravati, to bi prema tomu drustva subvenciju gubila. No iz Beča se sada javlja, da je izdana ministarska odredba, da se parobrodarskim drustvima uznadlo nemogućnost zaslužbe, nego ona imadu i u uslodi tomu što ne rade, mnogo troškova, jer moraju trošiti za udržavanje parobroda, moraju osoblju plaće isplaćivati, te nadalje plaćati osigurnino za brodove i isplaćivati razne dugove. Buduci da vlasnica drustava imade ečl vlasti survezije a te su subvencije rezerve u stanovima uvjetne, koji se sada nikako ne mogu izvravati, to bi prema tomu drustva subvenciju gubila. No iz Beča se sada javlja, da je izdana ministarska odredba, da se parobrodarskim drustvima uznadlo nemogućnost zaslužbe, nego ona imadu i u uslodi tomu što ne rade, mnogo troškova, jer moraju trošiti za udržavanje parobroda, moraju osoblju plaće isplaćivati, te nadalje plaćati osigurnino za brodove i isplaćivati razne dugove. Buduci da vlasnica drustava imade ečl vlasti survezije a te su subvencije rezerve u stanovima uvjetne, koji se sada nikako ne mogu izvravati, to bi prema tomu drustva subvenciju gubila. No iz Beča se sada javlja, da je izdana ministarska odredba, da se parobrodarskim drustvima uznadlo nemogućnost zaslužbe, nego ona imadu i u uslodi tomu što ne rade, mnogo troškova, jer moraju trošiti za udržavanje parobroda, moraju osoblju plaće isplaćivati, te nadalje plaćati osigurnino za brodove i isplaćivati razne dugove. Buduci da vlasnica drustava imade ečl vlasti survezije a te su subvencije rezerve u stanovima uvjetne, koji se sada nikako ne mogu izvravati, to bi prema tomu drustva subvenciju gubila. No iz Beča se sada javlja, da je izdana ministarska odredba, da se parobrodarskim drustvima uznadlo nemogućnost zaslužbe, nego ona imadu i u uslodi tomu što ne rade, mnogo troškova, jer moraju trošiti za udržavanje parobroda, moraju osoblju plaće isplaćivati, te nadalje plaćati osigurnino za brodove i isplaćivati razne dugove. Buduci da vlasnica drustava imade ečl vlasti survezije a te su subvencije rezerve u stanovima uvjetne, koji se sada nikako ne mogu izvravati, to bi prema tomu drustva subvenciju gubila. No iz Beča se sada javlja, da je

Naredbama imenovanog vojničkog zapovjednika moraju se pokoravati svi na mjestenici spomenutih zavoda, a u slučaju eventualnih prekršaja podpadaju pod vojničku sudbenost i vojničku disciplinarnu kaznenu vlast.

Cenzura listova u Puli.

Odsada unaprijed bivaju sva preporučena, vrijednosna i ekspresna pisma kao što su zaomoti predani kod mjestnog poštanskog ureda, cenzurirani prije daljnjeg odašiljanja; radi toga neka se sve te poštike predaju otvorene odnosno zaomote neka stranke same zatvore na poštanskom uredu iza kako je uslijedila pregledba sa strane redarstvenih organa.

Djelatnost podružnice „Crvenog Kriza“ u Puli u prvom kvartalu.

Podružnica „Crvenog Kriza“ u Puli sa bila je matrična i u mjesecima janaru, februaru i marta t. g., da što više prinosi skupi i što izdajnije pomogne vojničke zdravstvene zavode a osobito na ratistu našaču se vojnike u istarskim pukovnjima.

Od 1. janara do 31. marta t. g. unio je podružnici u Puli ukupno K 18.001, a od 1. augusta 1914. do 31. marta 1915. ukupno K 101.068-27 u gotovini i u drž. papiru nominalne vrijednosti K 1000.

U prvom kvartalu izdato je društvo za raznu obuću, rubeninu, duhan i dr. ukupno K 2.852-15, a ukupni izdatak od 1. augusta 1914. do 31. marta 1915. iznosi K 79.898-96.

Od predmeta ostalih koncem decembra i pripravljenih tečkom zadnjeg tromjeseča predano je vojničkom zapovjedništvu u Grazu za vojnike na ratistu i četama, koje su odavle polazile u boj, kao također raznim odjeljima ostalim ovde i vojničkim zavodima, ukupno 5900 predmeta za parbu, knjiga i novina, 9.500 komada rubenine, 1.570 kila jestivina, 100 boca mineralne vode, 80 boca voćnog soka, 210 boca finog vina i likera, 50.000 cigareta, 450 cigara, 500 paketa čaja, dubana i 10.000 pari podplata od karte.

Pripuštanje paketa vojne pošte

Za vrijeme od 12. do uključivo 16. travnja o. g. mogu se kod svih pošt. ureda primati paketi vojne pošte za sljedeće urede vojne pošte:

Br. 6, 9, 11, 16, 20, 22, 25, 28, 34, 37, 39, 41, 43, 51, 54, 55, 56, 61, 64, 69, 75, 81, 83, 85, 101, 113, 118, 119, 121, 124, 125, 129, 133, 136, 141, 145, 151, 168, 170, 186, 187, 188, 202, 300, 301, 302, 303, 306, 307, 308, 310, 318, 314, 315, 316, 317 i 318.

Za ovu obvezu doznali smo 12. tek. m. dok objava c. kr. poštanskog ravnateljstva u Trstu nosi nadnevnik 4. aprila 1915. Posto će naš narod u Istri doznačiti kasno i kad predje rok za primanje za mota za spomenute vojne pošte, dobro bi bilo da si ravnateljstvo pošta i brzojava u Trstu produži rok za davanje za mota na vojne pošte. Molimo ujedno spomenuto ravnateljstvo, da u buduće slične objave poslaje i našem uredništvu, da tako uz mogemo još u pravo doba kroz naš list objavili narodu takove odredbe, pošto nas mnogi i mnogi pitaju za informacije osobito za vojne pošte.

Za ravnanje donaćemo uvjete pod kojima je dozvoljeno slijati zamote na vojne pošte.

1. Težina i obseg. Težina zamota ne smije prekorati 5 kg, a obseg u nijednom smjeru 60 cm.

2. Sadržaj. U taborake poštanske za mota smiju se inkludivati samo sljedeći predmeti: a) bojno oružje i predmeti obuće, b) cigare, cigarete, duhan, kafe, i u slijedi na filju bez benzina. Poštanski uredi ovlašteni su, dopušte im

je dužnost osvjeđaći se o tom, ne sa državaju li taboraki zamoti povrh nabrojnih i druge predmete. U tu svrhu prirodno predaje mogu zahijevati, da pre datelj zamot otvor, dopne, ako je opravljena sumnja, mogu taboraki zahijevati nakon predaje učredljivo otvoriti. Tako taboraki poštanski zamoti, koji površi na brojenih sadržaju i ina predmete, ne smiju se nikako niti preuzeti, niti otpremiti, te se poštanskim uredima (agencijama) kroz drugu dužnost kontrolirati, da zamoti ne budu sadržavali nikakvu vrst jestivina Zamoti, u kojima će se tekom rukovanja ustanoviti, da se između sadržaja nalazi i zabranjeni predmeti povratiti čime se pre dodelju obterecen sa povratnim troškom.

3. Omatjanje. Poštice se imaju osobito brzino i puno omotati, da ih nepogodnosti dugog puta i vremena ne oštete. Osobito se strogo, imade, obdržavati, slije deće: a) Vršnja embalaža smije biti samo voštano platno (sa naopakom stranom prema vani), ina ne promocija tkanina ili crvata drenova skrinja. Prema tomu se posiljka ne smije umotati u krku drenova skrinju, papirnatu kutiju, papir ili u premočivu tkaninu. b) Embalaža iz tkanine imade se dobro sačeti, a drenova skrinja pak dobro zabilježiti čavlima. c) Svaki se zamot za crvatu honopcem imade povezati tako, da se kod rukovanja lako može uhnjati za kopac.

4. Naslov. Naslovi imaju biti na samoj embalaži. Ako za embalažu rabimo drvenu skrinju, imade se naslov napisati na ramu skrinju sa titotom olovkom (nakon navlaženja površine, koja se rabi za pisanje) ili sa bojom. Kod ine embalaže imade se naslov napisati na samu embalažu ili se imade na istu prišti. Izvorno se smije rabiti i privjeteni naslov iz kože ili platna. Privjetnica ne smije biti iz jednostavnog papira ili liepenke. Na levi gornji ugao naslova imade se napisati ime i prebiva lište (stan) predatelia, a na desni gornji ugao pakto rječi „Bojna pošta“. Osim toga su još potrebile kod naslova: име и prezime naslovnikovo, njegov vojnički rang, oznaka tetognog tijela, pododjela, a kuo određiste broj bojne pošte. Preporuča se prepis naslova staviti i u zamot, da se zamot, ako bi naslov na zamotu za rukovanja ili odpreme postao nečitljivim ili bi se na ini način uništilo, nakon otvaranja ipak uzmogno dostavili na temelju nutarnjeg naslova. Prepis naslova, nado knadje i u zamot stavljeni list, ako je isti suglasno naslovljen sa naslovom zamotka.

5. Očitovanje vrijednosti. Specijalno rukovanje. Ne može se očitovati vrijednost, niti zahtijevati specijalno rukovanje, kao: ubrane pouzeća, ekspres dostava; u vlastite ruke ili povratnicom.

6. Popratni list. Popratni list imade se propisno ispuniti, a na mjesto za oditovanje vrijednosti imade se napisati rječ „na vlastitu pogibelj“. Na odrezak odpremnog lista amije se napisati samo ime i naslov predatelia. Pismena priobčenja su zaštrajnjena, nemaju ni svrhe, potpo popratni list ne dodje do naslovnika.

7. Frankiranje. Bojno poštanski zamoti podpadači pod frankoprisilje. Frankoprisilje iznosi 60 filira.

8. Jamstvo. Bojno poštanski zamoti preuzimaju se samo na pogibelj predateli, za iste ne jamči niti pošta, niti vojnicka uprava, eventualno stavljeni odstetni zahtjevi ne će se uzeći u obzir.

9. Neuručivi zamoti. Neuručivi će se bojno poštanski zamoti natrag upraviti na predateli, te će se bez zaručenja povratnog porta dostaviti predateli, ako se isti može ustanoviti na temelju u za moti smještenog prepisa istoga; ako je to iz među kojeg razloga nemoguce, razdjeleti će se sadržaj među ranjene ili bolesne vojnika najbližoj bolnici.

10. Reklamacije. Bojno poštanski zamoti mogu se uz izključenje odstetnog zahtjeva reklamirati putem potražnice.

Gospodarske viesti.

(iz „Gospodarskog Lista“).

Štedimo odojke i janjad!

Za uskrsne blagdane običaj je u mnogim obiteljima, naročito na selu, klati ukršne (vaznenje) janje, a mnogi koji ne dođu do janjeta, koljn odojke. Kako se ove godine mora nastojati, da se od odojke i janjadi izvuče što veća dobit na količini mesa, neka se odrekne svaki dojnjak užika ove godine, pa neka se janjad i odojčad ostavi da raste. Među tenu truštu moći će tako svatko doprinijeti, a seljactvo naše mislimo da ne treba tek upozoravati, da neda odojke i janjad ni za koju cijenu iz ruku.

Posadimo rani kukuruz za kuhanje.

Što prije posadimo u sandučiću i nestojemena ranoga tako zvanog šećernog kukuruza (Zuckermais). U sandučićima, koji se drže na svijetljem i toplojem mjestu u kući, narast će prisad mnogo brže, pa ćemo ga onda počekom svibnja, kad već bude vrijeme toplo, presaditi u vrt na dobro pogojenu zemlju. Na taj ćemo na-

čin dobiti ranije klipove kukuruza za kuhanje. Kuhani je kukuruz i vrlo teč i vrlo hranivo jelo. Od ranih sećernih vrsti kukuruza vrlo je dobra, rodna i rana vrst Crosby-ov sećerni kukuruz (Crosby's Zuckermais). Kukuruz ne zaprem u vrtu mnogo prostora, a između njeg možemo posaditi i još kakvo nisko povrće pa se tim više preporuča sadoj.

Potpričnja kave u ratno doba

Kava je prekomorska plodina, kojoj je dovoz uslijed rata sprječen. Zahtibe kave su manje i s toga ona vrlo poskupljuje. Da se ne upuštam u prevelike izdatke sada, gdje nam novac traga zaštiti u najnajnije životne namirnice, moramo se odricati uživanja prave kave, te mjesto je trošiti kavu od jedna ili dva. Preporuča se također mjesto kave trošiti ekstrakt od kravake repe. Repe se dobri opere, izreže u silne komadiće, osuši i sprži kao kava. Pržena repe još vrud samelje se i pohraniti. Sto je kava stanje to je boja i slasnija. Trošenje prave kave mora se upravo osuditi u sadašnje vrijeme tim više, što su nam poznati slučajevi da se na selima za malu šolju kave piad i po 50 filira. Nu najbolje će biti, da se dok rat traje posve okanimo kave, te držimo mlijeka. Mlijeko se žgancima i vrsna je i izdašna hrana za odrasle i u djece.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Velika sveta novaca

može da se nakloni svakome, koji postane našim narodnicima. — Besplatna izjednjenju šalje:

Srečkovno zastupstvo 25, Ljubljana.

Himna

Družbe sv. Cirila i Metoda prodaje se korist Družbe tiskara Legion i dr. u Polj

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga za ograničeno jamstvo

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesecnu otpлатu te prima uloške, koje ukazujuće uz

4 1 0
| 2 0

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Croatia " OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

Jedini domaći osiguravajući zavod. Utemeljena g. 1884.

Centrala: Zagreb u vlastitoj palati, agencije Karlovac i Pregradsko mjesto.

Predstavnica u Trstu, Via dei Lavatoie br. I. II. kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Šećek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljna uvjete slijedeće vrste osiguranja:

Na tjednici 2. tijedna:

1. Osiguranja glavnica za slučaj dočivljanja i smrti, 2. Osiguranja mirisa, 3. Osiguranja životnih renta;

III. Pročitane sate od početka:

1. Osiguranja agrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),

2. Osiguranja pokretnalica (polučstva, dučanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),

3. Osiguranja poljekih pieldina (šita, njega i t. d.);

III. Staklenica pječa protiv rani ponjaci.

Zadrudne imovine u svim odjeljima iznosi . . . . K 2.375.000-85

Godišnji prihod premije s pristojbama . . . . K 1.571.136-87

Isplaćene odštete . . . . K 6.400.244-92

Sposobni povjerenici i inkvizitori na mjestima su na povelj, uvjeti:

Povjer. za Pula i lokalin: Ante Luka, Via Camere Karlovačke 5 I. kat.